

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

«Бекитилди»

Кыргыз Республикасынын
билим берүү жана илим
министрлигинин буйругу
менен №863/1

«10» май 2022ж.

Каттоодо № 8 өттү

Код 200724

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ОРТО КЕСИПТИК БИЛИМ
БЕРҮҮНҮН МАМЛЕКЕТТИК БИЛИМ БЕРҮҮ СТАНДАРТЫ**

Адистиги: 050702 – «Тарбиялык иштерди уюштуруу»

Квалификацисы: педагог-уюштуруучу

Бишкек-2022

1-Глава. Жалпы жоболор.

1. Ушул Кыргыз Республикасынын орто кесиптик билим берүүсүнүн **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги боюнча Мамлекеттик билим берүү стандарты (мындан ары – Мамлекеттик билим берүү стандарты) Кыргыз Республикасынын “Билим берүү тууралуу” Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы дагы башка ченемдик-укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан.

2. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөнкү түшүнүктөр пайдаланылат:

- **негизги кесиптик билим берүү программасы** - тиешелүү адистик боюнча окуу процессинин максаттарын, күтүлүп жаткан натыйжаларын, мазмунун жана ишке ашырылышын уюштурууну жөнгө салуучу окуу-методикалык документтердин жыйындысы;

- **дисциплиналардын цикли** - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон билим берүү программасынын бөлүгү же окуу дисциплиналарынын жыйындысы;

- **модуль** - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу дисциплинасынын бөлүгү;

- **компетенция** – тиешелүү тармакта кесиптик иш менен алектенүү үчүн зарыл болгон жеке сапаттардын, билимдердин, көндүмдөрүн жана жөндөмдөрдүн динамикалык айкалышы;

- **кредит** – негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугунун шарттуу өлчөмү;

- **окутуунун натыйжалары** - негизги билим берүү программасы/модулу боюнча окутуунун натыйжасында алынган компетенциялар.

- **кесиптик стандарт** - кесиптик иштин белгилүү бир түрүнүн чегинде анын мазмунуна жана сапатына талаптарды аныктаган жана кызматкердин штаттагы ордун татыктуу ээлөө үчүн аткарууга тийиш болгон квалификациясынын сапаттык деңгээлин сүрөттөгөн негизги документ, уюмдагы ар кандай ишинин түрүнө карабастан.

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартын ишке ашыруу менчигинин түрүнө жана ведомстволук таандыктыгына карабастан орто кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдары үчүн милдеттүү болуп саналат.

2-Глава. Колдонуу тармагы.

3. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууда милдеттүү болгон ченемдердин, эрежелердин жана талаптардын жыйындысын билдирет жана Кыргыз Республикасынын аймагында тиешелүү адистик боюнча лицензиясы жана аккредитациясы бар, менчигинин түрүнө жана ведомстволук таандыктыгына карабастан кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдарынын уюштуруу-методикалык документтерди иштеп чыгуусу, кесиптик орто билим берүүсүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн сапатын баалоосу үчүн негиз болуп эсептелет.

4. Мамлекеттик билим берүү стандартынын **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасынын негизги көрсөткүчтөрү болуп, төмөнкүлөр саналат:

- ушул адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууга укуктуу билим берүүнүн уюмдарынын администрациясы жана педагогикалык курамы;

- ушул адистиктеги негизги билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн окуу ишин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;

- кесиптик иштин тийиштүү чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;

- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын тапшырмасы боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;

- кесиптик орто билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;

- кесиптик орто билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышын контролдоону камсыз кылуучу, кесиптик орто билим берүү чөйрөсүндө аккредитациялоочу жана сапатын контролдоочу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;

- билим берүү программаларын жана уюмдарын аккредитациялоочу агенттиктер.

3-глава. Адистиктин жалпы мүнөздөмөсү

5. **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги боюнча негизги орто кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүү формалары:

- күндүзгү;
- сырттан окуу;

6. **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүү мөөнөтү 1 жыл 10 айды түзөт. Бул кесиптик билим берүү программасы негизги жалпы билим берүүнүн базасында ишке ашырылган учурда өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтү 1 (бир) жылга көбөйтүлөт.

7. Орто кесиптик билим берүү программасына интеграцияланган жалпы орто билим берүүнүн (10-11-класстар) жалпы билим берүү программасын ишке ашырууда орто жалпы билими жөнүндө документ (аттестат) берилбейт, ал эми предметтер боюнча баалар орто кесиптик билими тууралуу документке (дипломго) коюлат.

8. Кабыл алууда абитуриентте төмөнкү документтердин бири болууга тийиш:

- жалпы орто билими жөнүндө аттестат;
- негизги жалпы билими жөнүндө аттестат.

9. Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүү мөөнөтү кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан күндүзгү окуу формасында өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө карата 6 айга узартылат.

Орто кесиптик билим берүүнүн программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму кайра аттестациялоонун (кайра зачет тапшыруунун) жыйынтыгы менен башка адистик боюнча жогорку кесиптик билим же орто кесиптик билим алууда студент өздөштүргөн (өткөн) өзүнчө дисциплиналар (модулдар) жана (же) өзүнчө практикалар боюнча окутуунун натыйжаларын толук же жарым-жартылай кайра кабыл алышы мүмкүн.

Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрү өзүнчө ченемдик укуктук акт менен бекитилет.

10. Күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларынын эмгек сыйымдуулугу 120 дан кем эмес кредитти түзөт. Бир окуу семестринин эмгек сыйымдуулугу 30 дан кем эмес кредитке барабар (окуу процесси эки семестрлик болуп уюштурулган учурда).

Бир кредит студенттин окуу ишинин 30 саатына барабар (анын ичине аудиториялык, өз алдынча иши жана аттестациянын бардык түрлөрү кирет).

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугу окуу жылы үчүн 45тен кем эмес кредитти түзөт

11. **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын максаты балдардын ар кандай топторунун жалпы жана атайын билим берүү муктаждыктарын жана алардын социалдык адаптациясын эске алуу менен ар тараптуу өнүккөн инсанды тарбиялоо болуп саналат. Ар кандай билим берүү уюмдарында жана үй шартында өнүгүүсүндө кемчиликтери бар мектепке чейинки балдарды тарбиялоо жана окутуу жаатында педагогдорду даярдоо.

Инсанды окутуу жана тарбиялоо жаатында **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын максаты: студенттердин социалдык жана инсандык сапаттарын, максатка умтулгандыкты, уюшкандыкты, эмгекчилдикти, жоопкерчиликти, атуулдукту калыптандыруу, баарлашуу, сабырдуулук, жалпы маданиятты жогорулатуу жана башка.

12. **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистик боюнча орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү тармагы төмөндөгүлөр:

- балдарды ар тараптуу өнүктүрүү, калыптандыруу, окутуу жана тарбиялоо боюнча иштерди жүргүзүү

- мектепке чейинки балдарды мектепке даярдоо.

13. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин объекттери болуп төмөнкүлөр саналат:

- балдар менен класстык жана класстан тышкаркы иштерди уюштуруунун милдеттери, мазмуну, ыкмалары, каражаттары, формалары жана процесстери;
- балдарды окутуу жана тарбиялоо маселелери боюнча кесиптештер, балдардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөр) жана социалдык

өнөктөштөр менен өз ара аракеттенүү процесстерин уюштуруунун милдеттери, мазмуну, ыкмалары, каражаттары жана формалары;

- билим берүү процессин, билим берүү программаларын ишке ашыруу максатында кесиптештер, ата-энелер (мыйзамдуу өкүлдөр) жана социалдык өнөктөштөр менен өз ара аракеттенүү процесстерин документтик камсыздоо;
- билим берүү мекемелериндеги педагогикалык процессти методикалык камсыздоо.

14. Бүтүрүүчү даярдана турган кесиптик иштин түрлөрү:

- мектепке чейинки билим берүү мекемелеринде, балдардын реабилитациялык борборлорунда атайын тарбиялоо жана билим берүү иш-чаралары;
- мектепке чейинки билим берүү мекемелеринде, балдардын реабилитациялык борборлорунда атайын социалдык-педагогикалык иш-чаралар;
- мектепке чейинки билим берүү мекемелеринде, балдардын реабилитациялык борборлорунда атайын окуу-методикалык иш-чаралар.

15. Бүтүрүүчү адистиги боюнча даярдалышы керек болгон кесиптик ишинин милдеттеринин тизмеси: **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги

• **окутуу-тарбиялоо боюнча ишмердүүлүк:**

- билим берүү үчүн укуктук ченемдерге жана билим берүү программаларына ылайык бирдиктүү педагогикалык процессти ишке ашыруу;
- баланын ийгиликтүү өнүгүүсүнүн шарты катары баарлашууда предметтик өнүктүрүүчү педагогикалык чөйрөнү жана жагымдуу психологиялык атмосфераны түзүү;
- балдардын өмүрүн жана ден соолугун коргоону камсыз кылуу;
- тарбиячынын ишмердүүлүгүнүн ден соолукту сактоо функциясын ишке ашыруу;
- билим берүү мекемелеринде белгиленген күн тартиби жана сабактардын жүгүртмөсүн аткарууну камсыз кылуу;
- балдарды өнүктүрүү, тарбиялоо жана окутуу боюнча коюлган максаттарга жетишүүнү камсыз кылуу;
- балдардын маңыздуу жашоосун уюштуруу жана балдардын иш-аракетинин ар кандай түрлөрүн (ойноо, окуу-таануу, көркөм чыгармачылык, спорттук жана эс алуу, баарлашуу, тиричилик, эмгек) башкаруу;

- баланын билим жана тарбия деңгээлин изилдөөнүн, талдоонун негизинде балдар менен иштөөдө инсанга багытталган мамилени ишке ашыруу;

- **социалдык-педагогикалык ишмердүүлүк:**

- ата-энелер үчүн практикалык мааниге ээ болгон мектепке чейинки жана үй-бүлөлүк педагогиканын, психологиянын жана балдарды тарбиялоонун усулдарынын жоболорун өздөштүрүүсүнө консультациялык жардам көрсөтүү.

- балдардын толук социалдашуусу үчүн шарттарды түзүү, аларды социалдык дүйнө менен тааныштыруу;

- балдардын таламдарын жана укуктарын коргоо.

- **методикалык иш:**

- балдарга билим берүүнүн жана тарбиялоонун заманбап билим берүү атайын программаларынын негизинде окуу-тарбия иштерин пландаштыруу жана ишке ашыруу, окуу-методикалык адабияттарды изилдөө;

- курчап турган дүйнө жөнүндө маалыматты балдар үчүн жеткиликтүү формага айландыруу;

- жетишилген натыйжаларды талдоонун негизинде балдардын инсандыгын өнүктүрүүнү жана балдар менен билим берүү иш-аракеттерин долбоорлоо.

16. **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги боюнча орто кесиптик билим берүүдө негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүргөн бүтүрүүчү төмөнкүлөргө даяр:

- жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүгө;

- жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын тездетилген мөөнөттө иштеп чыгууга;

- жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасын жогорку кесиптик билим берүүнүн тиешелүү профилдери жана байланыштуу багыттары (багыты: 550700 «Педагогикалык билим берүү» профили: «Мектепке чейинки билим берүү», «Башталгыч класстарга билим берүү», «Логопедия») боюнча тездетилген мөөнөттө өздөштүрүүгө.

4-Глава. Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу шарттарына жалпы талаптар

17. Орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары адистик боюнча негизги кесиптик билим

берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. Негизги кесиптик билим берүү программасы эмгек рыногунун керектөөлөрүн эске алуу менен тиешелүү Мамлекеттик билим берүү стандартынын негизинде адистиги боюнча түзүлөт.

Орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары негизги кесиптик билим берүү программасын илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиянын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эске алуу менен билим берүү сапатына кепилдикти камсыз кылуу боюнча төмөнкү сунуш-көрсөтмөлөргө ылайык, 5 жылда бир жаңылап турууга милдеттүү, алар:

- бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу стратегиясын иштеп чыгуу;

- билим берүү программаларына мониторинг жүргүзүү, мезгил-мезгили менен кароо;

- так макулдашылган критерийлердин негизинде студенттердин билиминин жана көндүмдөрүнүн деңгээлин, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларын баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгуу;

- окутуучулук курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылуу;

- бардык ишке ашырылып жаткан билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылуу, аларды пайдалануунун натыйжалуулугун, анын ичинде угуучуларды сурамжылоо аркылуу контролдоо;

- макулдашылган критерийлер боюнча үзгүлтүксүз өзүн-өзү текшерүүдө өзүнүн ишмердүүлүгүн (стратегиясын) баалоо жана башка билим берүү уюмдары менен салыштыруу;

- өзүнүн иш натыйжалары, пландары, жаңычылдыктары жөнүндө коомчулукка маалымдоодо.

18. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо алардын учурдагы, аралык жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын камтууга тийиш.

Студенттерди учурдагы аттестациялоо орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан белгиленген (педагогикалык кеңеш тарабынан бекитилген) модулдук-рейтингдик баалоо системасынын негизинде окуу семестринде жүргүзүлөт.

Студенттерди аралык аттестациялоо ар бир семестрдин аягында өткөрүлөт жана бардык дисциплиналар боюнча жыйынтыктоочу баа (экзамендик баа) семестр учурундагы аттестациянын жыйынтыгы боюнча

коюлат.

Бүтүрүүчүлөрдү мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация мамлекеттик аттестациялык сыноолордун төмөнкү түрлөрүнөн турат: өзүнчө дисциплиналар боюнча бүтүрүү сынагы, адистик боюнча дисциплиналар аралык бүтүрүү сынак.

Жыйынтыктоочу аттестацияга академиялык карызы жок жана окуу планында каралган окуу курсун толук бүтүргөн бүтүрүүчүгө уруксат берилет.

Студенттерди учурдагы, аралык аттестациялоо жана бүтүрүүчүлөрдүн жеке жетишкендиктеринин негизги кесиптик билим берүү программасынын этаптык же жыйынтыктоочу талаптарына ылайыктуулугуна жыйынтыктоочу аттестациялоо үчүн баалоо каражаттарынын базалары түзүлөт, типтүү тапшырмалар, текшерүү иштери, билимди, көндүмдөрдү жана алынган компетенциялардын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү модулдук тесттер кирет. Баалоо каражаттарынын негиздери орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

Жыйынтыктоочу Мамлекеттик аттестация Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипте жүргүзүлөт.

19. Негизги кесиптик билим берүү программасын иштеп чыгууда орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрдүн социалдык жана инсандык компетенцияларын калыптандыруудагы мүмкүнчүлүктөрү (мисалы, системалык-активдүү мүнөздөгү социалдык өз ара аракеттенүү, өзүн өзү уюштуруу жана өзүн өзү башкаруу компетенциялары) аныкталышы керек. Кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- өзүнүн социалдык-маданий чөйрөсүн калыптандыруу;
- инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл шарттарды түзүү;
- окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентин өнүктүрүү, анын ичинде студенттердин өз алдынча башкаруусун өнүктүрүү, студенттердин коомдук уюмдардын, спорттук-чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун иштерине катышуусуна көмөк көрсөтүү.

20. Орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун негизги кесиптик билим берүү программасы дисциплиналардын ар бир циклинин вариативтүү бөлүгүнүн үчтөн биринен кем эмес өлчөмүндө студенттин тандоосу боюнча дисциплиналарды камтууга тийиш. Студенттин тандоосу боюнча дисциплиналарды түзүү тартиби

кесиптик орто билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун педагогикалык кеңеши тарабынан бекитилет.

21. Орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- студенттерге өз окуу программасын түзүүгө катышуунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу;

- негизги кесиптик билим берүү программасын түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштыруу;

- студенттер тандап алган дисциплиналар алар үчүн милдеттүү болуп санала тургандыгын жана алардын жалпы интенсивдүүлүгү окуу планында каралгандан кем болбоого тийиш экендигин түшүндүрүү.

22. Студенттер негизги кесиптик билим берүү программасында каралган, студенттин тандоосу боюнча окуу дисциплиналарын өнүктүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын чегинде конкреттүү дисциплиналарды тандап алууга укуктуу.

23. Студенттер орто кесиптик билим берүүнүн билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун негизги кесиптик билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттө аткарууга милдеттүү.

24. Негизги кесиптик билим берүү программасын иштеп чыгууда натыйжаларга жетишүү үчүн студенттер студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук-чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун иштерине катышууга милдеттүү.

25. Студенттин окуу жүктөмүнүн максималдуу көлөмү аудиториялык жана аудиториядан тышкары (өз алдынча) окуу иштеринин бардык түрлөрүн кошкондо, жумасына 45 саат өлчөмүндө белгиленет.

Күндүзгү окуу формасы үчүн жумасына аудиториялык сабактардын көлөмү адистиктин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен Мамлекеттик билим берүү стандарты тарабынан ар бир окуу дисциплинасын окууга бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 60 % дан пайыздан ашпаган өлчөмүндө аныкталат.

26. Күндүзгү- сырттан (кечки) окуу формасында аудиториялык сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан кем эмес болууга тийиш.

27. Сырттан окутууда студентке жылына 150 сааттан кем эмес өлчөмдө окутуучудан билим алуу мүмкүнчүлүгү камсыз кылынууга тийиш.

28. Окуу жылында каникул убактысынын жалпы көлөмү 10 жуманы, анын ичинде кышкысын кеминде эки жуманы түзүүгө тийиш.

5-Глава. Негизги кесиптик билим берүү программасына карата талаптар.

29. **050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу”** адистиги боюнча ушул Мамлекеттик билим берүү стандартынын 11 жана 15-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин милдеттери менен бүтүрүүчү төмөнкү компетенцияларга ээ болууга тийиш:

а) жалпы:

ЖК1. Келечектеги кесибинин маңызын жана коомдук маанисин түшүнүү, ага туруктуу кызыгуусун көрсөтүү.

ЖК2. Өз ишмердүүлүгүн уюштура билүү, кесиптик милдеттерди аткаруунун ыкмаларын жана жолдорун тандап алуу, алардын натыйжалуулугун жана сапатын баалоо;

ЖК3. Тобокелдикти баалоо жана стандарттуу эмес кырдаалдарда чечим кабыл алуу.

ЖК4. Кесиптик көйгөйлөрдү аныктоо жана чечүү, кесиптик жана жеке өнүгүү үчүн керектүү маалыматты издөө, чечмелөө жана колдонуу;

ЖК5. Кесиптик ишмердүүлүгүндө маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу;

ЖК6. Командада жана коллективде иштөө, жетекчилик, кесиптештер жана социалдык өнөктөштөр менен өз ара аракеттенүү.

ЖК7. Максаттарды коюу, балдардын иш-аракетин мотивациялоо, окуу процессинин сапаты үчүн жоопкерчиликти өзүнө алуу менен алардын ишин уюштуруу жана контролдоо;

ЖК8. Кесиптик жана инсандык өнүгүүнүн милдеттерин өз алдынча аныктоо, өз алдынча билим алуу, квалификацияны жогорулатууну аң-сезимдүү пландаштыруу.

ЖК9. Максаттарын, мазмунун жаңыртуу, технологияларды өзгөртүү шарттарында кесиптик ишмердүүлүктү жүргүзүү.

ЖК10. Кесиптик ишмердүүлүктү аны жөнгө салуучу укуктук ченемдердин негизинде ишке ашыруу, педагогикалык этиканы сактоо;

б) Педагог-уюштуруучу иш-аракеттин түрлөрүнө ылайык келген кесиптик компетенцияларга ээ болууга тийиш:

Балдардын ден соолугун чыңдоого жана дене тарбиялык өнүгүүсүнө багытталган иш-чараларды уюштуруу.

КК1. Балдардын ден соолугун чындоого жана дене тарбиялык жактан өнүгүүсүнө багытталган иш-чараларды пландаштыруу.

КК2. Балдардын жашына жараша күнүмдүк көз ирмемдерди өткөрүү.

КК3. Ар бир баланын ден соолугунун абалына педагогикалык мониторинг жүргүзүү, анын ден соолугунун абалынын өзгөрүшү жөнүндө медициналык кызматкерге өз убагында маалымдоо.

Балдардын ар кандай иш-чараларын жана баарлашуусун уюштуруу

КК4. Ар кандай иш-чараларды жана балдардын баарлашуусун пландаштыруу, күндүзү балдар менен ар кандай оюндарды жана өнүктүрүү көнүгүүлөрүн уюштуруу.

КК5. Балдардын күчүнө ылайык эмгекти жана өзүн-өзү тейлөөнү уюштуруу.

КК6. Балдардын натыйжалуу ишмердүүлүгүн уюштуруу (сүрөт тартуу, жабыштырып жасоо, аппликация, конструкциялоо).

КК7. Балдар үчүн майрамдарды жана оюн-зоокторду уюштуруу жана өткөрүү.

КК8. Балдардын ар кандай иш-чараларын жана баарлашуусун уюштуруу процессин жана натыйжаларын талдоо.

Негизги жалпы билим берүү программалары боюнча сабактарды уюштуруу.

КК9. Балдар үчүн сабактарды пландаштыруу, максаттарды жана милдеттерди аныктоо.

КК10. Педагогикалык көзөмөл жүргүзүү, балдарды окутуу процессине жана натыйжаларына баа берүү.

КК11. Билим берүү процессинде колдонулуучу документтерди жүргүзүү.

Ата-энелер жана билим берүү мекемесинин кызматкерлери менен өз ара аракеттенүү.

КК12. Максаттарды, милдеттерди аныктоо жана ата-энелер менен иштөөнү пландаштыруу.

КК13. Үй-бүлө тарбиясы, баланын, анын ичинде ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелгендердин социалдык, психикалык жана дене тарбиялык өнүгүүсү боюнча жеке консультацияларды өткөрүү.

КК14. Ата-энелер чогулушун өткөрүү, ата-энелерди тайпада жана билим берүү мекемесинде иш-чараларды уюштурууга жана өткөрүүгө тартуу.

Окуу процессин методикалык камсыздоо.

КК15. Окуучулардын жаш, топ жана жеке өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен үлгүлүү материалдардын негизинде методикалык материалдарды иштеп чыгуу.

КК16. Кесиптик адабияттарды изилдөөнүн жана башка педагогдордун ишмердүүлүгүн талдоонун негизинде мектепке чейинки жана атайын мектепке чейинки билим берүү тармагындагы педагогикалык тажрыйбаны жана билим берүү технологияларын системалаштыруу жана баалоо.

30. Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик программасы төмөнкүдөй окуу циклдери изилдөөнү карайт:

1-Блок «Дисциплиналар (модулар)»

- 1) жалпы гуманитардык цикл;
- 2) математикалык жана табигый илимдер цикли;
- 3) кесиптик цикл;
- 4) дене тарбия

2-Блок «Практика»;

3-Блок Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация.

Орто кесиптик билим берүү мекемеси мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык негизги билим берүү программасын иштеп чыгат жана улуттук квалификациялык базага ылайык окутуунун натыйжаларына жетишүү үчүн жоопкерчилик тартат.

Негизги билим берүү программасынын ар бир блогуна тиешелүү болгон дисциплиналардын (модулардын) комплекси жана алардын эмгек сыйымдуулугу орто кесиптик билим берүү мекемеси аны өнүктүрүүнүн натыйжаларына карата талаптарды эске алуу менен блок үчүн белгиленген көлөмдө өз алдынча аныктап, улуттук квалификациялык базада каралган окутуунун натыйжаларынын комплексинин формасы каралат.

Негизги кесиптик билим берүү программасы тизмеси жана эмгек сыйымдуулугу Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы тарабынан аныкталуучу жалпы гуманитардык циклдин милдеттүү дисциплиналарынын аткарылышын камсыз кылууга тийиш. Бул сабактардын мазмуну жана ишке ашыруу тартиби тиешелүү адистик боюнча орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында белгиленет.

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасы ушул макетке тиркелген структурага ылайык иштелип чыгууда.

31. Дисциплиналардын ар бир цикли негизги (милдеттүү) жана элективдик бөлүктөргө ээ болууга тийиш. Элективдик бөлүк студенттердин базалык бөлүктүн дисциплиналарынын мазмуну менен аныкталган билимдерин, шыктарын жана көндүмдөрүн кеңейтүүгө же тереңдетүүгө мүмкүнчүлүк бериши керек. Элективдик бөлүк ишке ашырылып жаткан кесиптик билим берүү программасынын өзгөчөлүктөрүнө жараша орто кесиптик билим берүү мекемеси тарабынан аныкталат.

Милдеттүү бөлүктүн көлөмү мамлекеттик аттестациянын көлөмүн кошпогондо, негизги билим берүү программасынын жалпы көлөмүнүн 50 пайызынан кем эмес болушу керек.

Орто кесиптик билим берүү мекемеси ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдарга (алардын каалоосу боюнча) алардын психофизикалык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн, индивидуалдык мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен негизги билим берүү программасы боюнча окуу мүмкүнчүлүгүн берүүгө жана зарыл болгон учурда өнүгүүсүнүн бузулууларын коррекциялоону жана бул адамдардын социалдык адаптацияланышына шарт түзүп берүүсү керек.

32. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууну окутулуп жаткан дисциплинанын профилине ылайык келген базалык билими бар, илимий жана (же) илимий-методикалык ишмердүүлүк менен системалуу түрдө алектенген педагогикалык кадрлар тарабынан камсыз кылынууга тийиш.

Кесиптик циклдин окутуучулары тиешелүү адистик же окуу багыты боюнча жогорку кесиптик билимге ээ болууга тийиш.

Профессионалдык циклдин окутуучуларынын сапаттык курамын баалоодо 10 жылдан ашык стажы бар өндүрүштүк кызматкерлер эске алынат.

33. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу ар бир студенттин негизги кесиптик билим берүү программасынын дисциплиналарынын толук тизмеси боюнча түзүлгөн маалымат базаларынан жана китепкана фондуларынан пайдалануу мүмкүнчүлүгү менен камсыз кылынууга тийиш. Орто кесиптик билим берүүнүн программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун билим берүү программасы лабораториялык практикумдарды жана практикалык көнүгүүлөрдү (түзүлүп жаткан компетенцияларды эске алуу менен аныкталат) камтууга тийиш.

Студенттерди негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабияттары жана/же электрондук адабияттар менен камсыз кылуу нормага туура келүүгө тийиш - бир студентке 0,5 нуска.

Билим берүү маалымат булактары заманбап талаптарга жооп бериши керек. Окуу процессинде мыйзам актылары, ченемдик документтер, кесиптик багыттагы мезгилдүү басылмалардын материалдары колдонулууга тийиш.

34. Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму орто кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу планында каралган, студенттерди лабораториялык, дисциплинардык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, практикалык даярдоонун бардык түрлөрүн камсыз кылуучу, колдонуудагы санитардык жана өрт коопсуздугунун эрежелерине жана ченемдерине ылайык келген материалдык-техникалык базага ээ болууга тийиш.

Сабактардын 2 сменалуулугун эске алганда 1 студент үчүн пайдалуу аянт (кв.м.) 7 кв.м. түзүшү керек.

Кабинеттердин, лабораториялардын жана башка жайлардын минималдуу тизмеси:

Кабинеттер:

1. Жалпы гуманитардык жана социалдык-экономикалык дисциплиналар
2. Педагогика
3. Психология
4. Эне тили жана кепти өнүктүрүү ыкмалары
5. Балдар адабияты жана көркөм окуу
6. Чет тили
7. Көркөмөнөр ишмердүүлүгү жана чыгармачылыкты өнүктүрүүнүн ыкмалары
8. Дене тарбия
9. Музыка жана музыкалык өнүгүүнүн методикасы
10. Математика и математикалык өнүгүүнүн методикасы
11. Методикалык кабинет

Лабораториялар:

- Окутуунун техникалык каражаттары
- Информатика
- Ден соолуктун медициналык-социалдык негиздери

Спорт комплекси:

- Спорт залы
- Кең профилдеги ачык стадион

Китепкана, окуу залы, интернетке кирүү мүмкүнчүлүгү бар электрондук китепкана;

Актовый зал.

35. Бүтүрүү квалификациялык иштердин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө карата талаптар Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктай турган орто кесиптик билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоонун тартибин эске алуу менен орто кесиптик окуу жайы тарабынан аныкталат.

**Орто кесиптик билим берүү уюмдарынын
негизги кесиптик билим берүү программасынын
Структурасы**

Орто кесиптик билим берүү уюмдарынын негизги кесиптик билим берүү программасынын Структурасы		Негизги билим берүү программасынын көлөмү жана анын окуу циклдериндеги кредиттери				
		1 жыл 10 ай	2 жыл 6 ай	2 жыл 10 ай	3 жыл 6 ай	3 жыл 10 ай
1-Блок	I. Жалпы гуманитардык цикли II. Математикалык жана табигый илимдер цикли III. Кесиптик цикл	99	-		-	-
	Дене тарбия (белгиленген семестрлерде жумасына 2 саат)	3-4 семестр	-		-	-
2-Блок	Практика	15	-		-	-
3-Блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация.	6	-		-	-
Орто кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасынын көлөмү		120			-	-

Эскертүү:

(*) маданият жана искусство чөйрөсүндөгү билим берүү уюмдары үчүн «Кесиптик цикл» окуу циклинде кошумча 210 академиялык саат (7 кредит) каралсын.

(**) маданият жана искусство чөйрөсүндөгү билим берүү уюмдары үчүн «Практика» окуу циклинде 1200 академиялык саат (40 кредит) каралсын.

**Орто кесиптик билим берүүнүн 050702 “Тарбиялык иштерди уюштуруу” адистиги
боюнча болжолдуу окуу планы**

**Квалификациясы: Педагог-уюштуруучу
Окутуунун ченемдик мөөнөтү: 1 жыл 10 ай**

№	Дисциплиналардын жана студенттерди окутуу иштеринин түрлөрүнүн аталыштары	Жалпы иш жүктөмү		Семестрлер боюнча болжолдуу бөлүштүрүлүшү			
		Кредиттер	сааттарда	3 сем	4 сем	5 сем	6 сем
				Жуманын саны			
				15-18	15-18	12-18	9-18
1	Жалпы гуманитардык цикл	18	540				
	Негизги бөлүк	15	450				
	Кыргыз тили жана адабияты	3	90				
	Орус тили	2	60				
	Чет тили	2	60				
	Кыргызстан тарыхы	4	120				
	Манас таануу	2	60				
	Кыргызстандын географиясы	2	60				
	Элективдик бөлүк	3	90				
	ЖЫЙЫНТЫГЫНДА:	18	540				
2	Математикалык жана табигый илимдер цикли	6	180				
	Негизги бөлүк	4	120				
	Кесиптик математика	2	60				
	Информатика	2	60				
	Элективдик бөлүк	2	60				
	ЖЫЙЫНТЫГЫНДА:	6	180				
3	Кесиптик цикл	75	2250				
	Негизги бөлүк	60	1800				
1	Педагогика	6	180				
2	Психология	6	180				

3	Атайын психология жана атайын педагогиканын негиздери	3	90				
4	Коррекциялык жана атайын педагогика	2	60				
5	Психологиялык-педагогикалык практикум	2	60				
6	Окуу-изилдөө ишмердүүлүгүнүн негиздери	2	60				
7	Жаш анатомиясы, физиологиясы жана гигиенасы	2	60				
8	Медициналык билимдин негиздери	1	30				
9	Кесиптик ишти укуктук жактан камсыз кылуу	2	60				
10	Логикалык ой жүгүртүүнү өнүктүрүү	6	180				
11	Менеджмент	4	120				
12	Нормалдуу сүйлөө өнүгүүсү жана кептин начар өнүгүүсү	3	90				
13	Жашоо коопсуздугу	2	60				
14	Кесиптик ишмердүүлүктүн этикасы жана психологиясы	2	60				
15	Эне тили	6	180				
16	Хореографиялык ишти уюштуруу	3	90				
17	Театралдаштырылган ишмердүүлүктү көркөм жол-жоболоштуруунун негиздери	3	90				
18	Педагогикалык чеберчиликтин негиздери	2	60				
19	Башталгыч математика курсунун теориялык негиздери	4	120				
20	Табият тануу экологиялык билим берүү методикасы менен	3	90				
21	Эмгек технологиясын окутуунун методикасы Кепти өнүктүрүүнүн атайын методикасы практикumu менен	3	90				
22	Дене тарбиянын теориясы жана методикасы	2	60				
23	Музыкалык өнүгүүнүн методикасы	2	60				
24	Ритмика	4	120				
25	Коомдук илимдерди окутуунун методикасы	1	30				
26	Уюштуруучулук-тарбиялоо ишмердүүлүгү	2	60				
27	КРнын эмгек мыйзамдарынын негиздери	2	60				
		80	2400				

	Элективдик бөлүк	15	450				
	ЖЫЙЫНТЫГЫНДА:	75	2250				
4	Практика	6	180				
6	Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация	10	300				
	Сынактардын саны (макс)			8-10	8-10	8-10	8-10
	Курстук иштер/проекттердин саны						
	Негизги окуу программасынын жалпы эмгек жүктөмү	120	3600	30	30	30	30